Dolnośląski Konkurs BIOLOGICZNY *zDolny Ślązak* **dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2025/2026**		**ETAP WOJEWÓDZKI 26 lutego 2026 r.**
Kuratorium Oświaty we Wrocławiu / Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu		

Klucz odpowiedzi i schemat punktowania

Zadanie	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
1.	A, D, E	3	3 punkty – za 3 poprawne odpowiedzi 2 punkty – za 2 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 1 poprawną odpowiedź
2.	białka - A cukry - D tłuszcze - B, C	3	3 punkty – za 3 poprawne odpowiedzi 2 punkty – za 2 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 1 poprawną odpowiedź
3.	A. A. korona / płatek (korony) / płatki (korony) B. kielich / działka kielicha / działki kielicha B. okrytonasiennych / sporofit C. produkcja barwnika jest korzystna – możliwość przywabiania owadów będących zapylaczami goryczki	3	1 punkt – za każdy poprawny podpunkt
4.	B i D	1	1 punkt – za zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi
5.	A. 1. włośniki/skórka/ryzoderma/ tkanka okrywająca 2. kora pierwotna/ tkanka miękiszowa 3. walec osiowy/ tkanka miękiszowa 4. drewno B. pobierają wodę z gleby/ zwiększają powierzchnię chłonną wody C. system wiązkowy	3	1 punkt – za każdy poprawny podpunkt
6.	A	1	1 punkt - za poprawną odpowiedź
7.	A. F B. F C. P D. F	2	2 punkty – za 4 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 3 poprawne odpowiedzi

8.	A. fermentacja alkoholowa / fermentacja / beztlenowe oddychanie B. podczas fermentacji alkoholowej / beztlenowego oddechowego powstaje dwutlenek węgla.	2	1 punkt – za każdy poprawny podpunkt
9.	C	1	1 punkt – za poprawną odpowiedź
10.	C	1	1 punkt – za poprawną odpowiedź
11.	jelicie cienkim oskórek wągry żywiciel pośredni	2	2 punkty – za 4 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 3 poprawne odpowiedzi
12.	A	1	1 punkt – za poprawną odpowiedź
13.	A. w budowie płuc – płuca płazów są workowate / słabo pofałdowane / nie mają pęcherzyków, a więc mają mniejszą powierzchnię w porównaniu do pęcherzykowatych / silnie pofałdowanych / mających pęcherzyki płuc ssaków <u>ORAZ</u> w mechanizmie wentylacji płuc – zmiany objętości klatki piersiowej u ssaków zapewniają bardziej wydajną wentylację w porównaniu z płazami, które nie mają klatki piersiowej / wentylują płuca za pomocą ruchów dna jamy gębowo-gardzielowej. B. poprawne określenie gromadzenia mocznika w pobieraniu wody, uwzględniające zapewnienie hiperosmotyczności płynów ustrojowych względem środowiska zewnętrznego LUB zapewnienie wydajnego (osmotycznego) napływu wody/ wyrównanie stężeń przez pobieranie wody/ mocznik podnosi ciśnienie osmotyczne płynów ustrojowych płazów, dzięki czemu woda jest pobierana przez skórę na drodze osmozy w celu wyrównania ciśnienia	3	2 punkty – za podanie różnic w budowie i w mechanizmie wentylacji 1 punkt – za podanie różnic w budowie lub w mechanizmie wentylacji 1 punkt – za poprawną odpowiedź
14.	A. P B. F C. P D. F	2	2 punkty – za 4 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 3 poprawne odpowiedzi
15.	C	1	1 punkt - za poprawną odpowiedź
16.	układ krwionośny - 1,4 układ limfatyczny - 1,2,4	2	1 punkt – za poprawne opisanie układu krwionośnego 1 punkt – za poprawne opisanie układu limfatycznego
17.	B	1	1 punkt - za poprawną odpowiedź
18.	A	1	1 punkt - za poprawną odpowiedź
19.	odruchy warunkowe -2,4 odruchy bezwarunkowe - 1,3	2	1 punkt – za poprawne wymienienie odruchów warunkowych 1 punkt – za poprawne wymienienie odruchów bezwarunkowych

20.	A. Przedstawiona hipoteza jest prawdziwa. B. próba kontrolna 1 / próba badawcza 2	2	1 punkt – za każdy poprawny podpunkt
21.	A. jelito cienkie B. jama ustna C. jelito grube / odbyt / odbytnica D. żołądek	2	2 punkty – za wszystkie odpowiedzi 1 punkt – za 3 poprawne odpowiedzi
22.	cechy pręcików - 3,4 cechy czopków - 1,2	2	1 punkty – za poprawne wymienienie cech pręcików 1 punkt – za poprawne wymienienie cech czopków
23.	C	1	1 punkt - za poprawną odpowiedź
24.	Cechy indywidualne: kształt linii papilarnych, kolor oczu, grupa krwi Cechy gatunkowe: wyprostowana postawa ciała, silnie rozwinięta kora mózgowa (lub kresomózgowie), mowa artykułowana	1	1 punkt – za poprawne przyporządkowanie wszystkich cech
25.	antygen A antygen B antygen A i B brak antygenów A i B	1	1 punkt – za poprawną odpowiedź
26.	A. P B. P C. F D. F	2	2 punkty – za 4 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 3 poprawne odpowiedzi
27.	dobór naturalny - B, D dobór sztuczny - A, C	2	1 punkt – za poprawny dobór cech doboru naturalnego 1 punkt – za poprawny dobór cech doboru sztucznego
28.	komar pospolity - C kanianka pospolita - A pijawka lekarska - B	2	2 punkty – za 3 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 2 poprawne odpowiedzi
29.	B2	2	2 punkty – za pełną odpowiedź 1 punkt – za wybór B lub 2
30.	A. F B. P C. F D. P	2	2 punkty – z 4 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 3 poprawne odpowiedzi
31.	B, E, F	3	3 punkty – za 3 poprawne odpowiedzi 2 punkty – za 2 poprawne odpowiedzi 1 punkt – za 1 poprawną odpowiedź
32.	D	1	1 punkt – za poprawną odpowiedź
33.	1. sukcesja pierwotna: A, B 2. sukcesja wtórna: C, D	2	1 punkt – za poprawne wymienienie cech sukcesji pierwotnej 1 punkt – za poprawne wymienienie cech sukcesji wtórnej